

Autosnelweg A16

A16

**Biel/Bienne –
Boncourt (F)**

- De Autoroute A16 is een Autoroute in Zwitserland.
- De snelweg vormt een slingerende oost-westroute door het noordwesten van Zwitserland, tussen de grens met Frankrijk bij Boncourt en Biel/Bienne.
- De route moet een doorgaande snelweg vanaf Belfort naar het midden van Zwitserland gaan vormen.
- De weg is nog niet voltooid, volledige opening is voorzien in 2016.

Routebeschrijving

- Momenteel zijn er vier gedeelten gereed.
- De route moet bij Boncourt beginnen, waar de Franse Voie Expresse N1019 uit Belfort de grens met Zwitserland moet oversteken, en in eerste instantie naar het zuiden loopt.
- Bij Porrentruy buigt de weg dan naar het oosten met 2x2 rijstroken door het glooiende land.
- Opvallend is dat de snelweg veel lange tunnels kent.
- Men moet de berghellingen van de Jura door, wat gepaard gaat met lange tunnels.
- De snelweg loopt daarna naar het stadje Delémont.
- Vanaf hier kan men via een hoofdweg ook naar Basel.
- De A16 draait dan weer naar het zuiden, en kent opnieuw een lange tunnel.
- Daarna draait de snelweg naar het westen, en gaat in feite weer terug.
- Daarna komt de weg langs Tavannes, en gaat dan door een kloof naar Biel/Bienne, en eindigt hier op de verzweigung Bözingenfeld op de A5, de snelweg naar Solothurn en Zürich.

Totaal 84 km Lang

✘ N° 24 Verzweigung Bözingenfeld	5	> Yverdon-les-Bains	16
		> Solothurn	

N° 23 Biel/Bienne	16
--------------------------	---

Biel-Bienne ± 60.000 inwoners

- Biel-Bienne is een middelgrote, levendige stad aan de voet van de Jura en aan de noordpunt van de Bieier See.
- De stad is volkomen tweetalig, zó zelfs dat de mensen zonder blikken of blozen Duitse en Franse woorden door elkaar gebruiken.
- Tot de helft van de vorige eeuw was Biel een dorp met maar een paar duizend inwoners.
- Door het opzetten van een uurwerkindustrie en precisie-industrie is de stad steeds verder uitgegroeid, gelukkig aan de buitenkant zodat de fraaie Altstadt in zijn middeleeuwse staat bewaard is gebleven.
- Vóór de prachtige 15de eeuwse St.Benedictus kerk met wandschilderingen eveneens uit de 15de eeuw ligt de Ring, één van de mooiste oude pleinen van Zwitserland.
- Behalve de kerk staan hier grote woonhuizen met booggalerijen of 'Lauben' waaronder kooplui, koopwaar en klant tegen slecht weer beschermd waren, een vaandelragers-fontein uit 1546 en het mooie Zunfthaus zu Waldleuten (gildenhuis van houthakkers) met de drie verdiepingen hoge hoekerker met uivormige helm.
- Op de Ring werd rechtgesproken waarbij de gerechtsdienaren in een halve kring zaten.
- Via de Obergasse met booggalerijen, de voormalige stadsherberg Alte Krone met daarvoor onder een grote kastanjeboom de 16^e eeuwse Engelbrunnen, komt men bij de Burgplatz met het laat-gotische Raadhuis.
- Fraai is in de Obergasse het verschil in woningbouw tussen de Bourgondiërs en Berners te zien: aan de ene kant de Franse/Bourgondische stijl met trapjes, aan de andere kant de Bernse stijl met booggalerijen.
- Inde Untergasse 22 en 24 staan originele Bieier huizen van wijnverbouwers: in het souterrain de wijnkelder, daarboven de werkplaats en daar weer boven het woonhuis.
- Van de oude stad voert de aantrekkelijke promenade Seevorstadt met de huizen van uurwerkfabrikanten erlangs naar het meer.

- Hier staat ook het Museum Schwab met een archeologische collectie vondsten uit de meren, o.a. van de La Tène-cultuur (gratis toegankelijk).
- Het Museum Neuhaus geeft een overzicht van leven en wonen in de 19e eeuw, het ernaast gelegen Robert Museum toont planten en dieren.
- In het nieuwe centrum van Biel is alleen het Congrescentrum met expositieruimte en overdekt zwembad uit de jaren zestig van deze eeuw van belang.
- Vanaf de haven van Biel vertrekken rondvaartboten die de drie meren Bieier See, Lac du Neuchâtel en Muiten See aandoen, een rondtocht die een hele dag in beslag neemt.

N° 22 Frinvillier

N° 21 Zone industrielle

N° 20 Péry

N° 19 La Heutte

N° 18 Sonceboz

Pierre Pertuis 2.100 m

N° 17 Tavannes

Tavannes ± 3300 inwoners

- Tavannes ligt in het smalle, bosrijke dal van de Birse, vlak bij de bron van deze grootste rivier in de noordelijke Jura, die verder stroomt langs Moutier, Delémont en Laufen en zich tenslotte in Bazel bij de Rijn voegt.
- Hoewel Tavannes een zeer oude plaats is, zijn er niet erg veel bezienswaardige zaken in dit lokale industriecentrum aan de spoorlijn van Bazel naar Biel.
- Iets naar het zuiden ligt echter een historisch belangrijke pas, de Pierre Pertuis, waar blijkens een inscriptie rond het begin van onze jaartelling Marcus Dunius Paternus een opening hakte in de rotskam, zodat de Romeinen zich via deze poort konden verplaatsen van Aventicum (Avenches bij de Murtensee) en Petinesca (Biel) naar Augusta Raurica (Angst) aan de noordkant van de Jura.

N° 16 Loveresse

Kanton Bern

- Bern is een kanton in het midden van Zwitserland.
- Duits: Bern; Frans: Berne; Italiaans: Berna; Reto-Romaans: Berna.
- Het gelijknamige Bern is de hoofdstad van het kanton en tevens de bondsstad van Zwitserland.
- De inwoners van het kanton zijn hoofdzakelijk gereformeerd.

Geschiedenis

- De geschiedenis van het kanton begon met de stichting van de stad door Hertog Berchtold V van Zähringen in 1191.
- De expansie van de stad begon in de 14de eeuw en in 1353 sloot Bern zich aan bij de Zwitserse Eedgenootschap.
- In 1415 verovert het samen met de eedgenoten Aargau op de Habsburgers.
- Tijdens de Bourgondische oorlogen verovert het kanton gebieden in Romandië.
- In 1528 vindt de reformatie plaats en in 1536 wordt Vaud aan het grondgebied toegevoegd.
- Het oude Bern gaat tenonder na het uitroepen van de Helvetische Republiek in 1798.
- Na deze tijd worden Aargau en Vaud onafhankelijke kantons in de nieuwe bondsstaat, waarvan in 1848 de stad Bern tot hoofdstad wordt gekozen.
- In 1979 scheiden zich de districten Delémont, Porrentruy en Franches-Montagnes af van het kanton om een eigen kanton te vormen: Jura.
- In 1994 sluit het district Laufental zich aan bij het kanton Basel-Landschaft.

N° 15 Court

N° 14 Moutier-Sud

N° 13 Moutier-Nord

Moutier ± 8100 inwoners

- Zuidelijk van Delémont ligt Moutier, een plaats waar men machines en precisiewerktuigen fabriceert.
- Daarnaast produceert men ook een smakelijke zachte kaassoort, Tête de Moine ('monnikenhoofd'), die oorspronkelijk komt van de voormalige abdij van Bellelay, 8 km ten noorden van Tavannes.
- Het oude stadje ligt aan de Birsedie zowel aarde zuidkant als aan de noordkant een doorbraak heeft geforceerd in de Juraketens.
- Ten zuiden van Moutier is dat de Cluse de Court die de Graitery (1280 m) doorsnijdt, in het noorden de Cluse des Roches, ook 'Gorges de Moutier' genaamd, die de Mont Rameux (1302 m) scheidt van de Montagne de Moutier (1158 m).
- Beide steile kloven laten prachtige kalkwanden zien, maar wandelen is hier onplezierig, want zowel het auto- als het treinverkeer benutten de smalle bedding.
- In Moutier is een 11de eeuwse romaanse kapel, de Chapelle de Chalières nabij het kerkhof, met in de apsis enkele zeer bijzondere fresco's uit 1020.
- Een moderne kerk met glasramen van de Franse kunstenaar Manessier is de Notre Dame, die in 1965 werd gebouwd.
- Voorts kan men er het Musée Jurassien des Beaux Arts bezoeken met een collectie waarbij het accent ligt op kunst uit de Jura.

N° 12 Choindez

De weg is nog niet voltooid, volledige opening is voorzien in 2016

N° 11 Delémont-Est

Kanton Jura

- Jura is een kanton in het noordwesten van Zwitserland.
- Het is het jongste kanton van Zwitserland, geheel Franstalig, en pas gevormd in 1979 door een afscheiding van het tweetalige kanton Bern na hevige druk van Franstalige zijde.
- Naamsvarianten: Duits: Jura; Frans: Jura; Italiaans: Giura; Reto-Romaans: Giura; Engels: Jura.
- Het kanton heet officieel République et Canton du Jura.
- De inwoners van het kanton zijn voor 75,0% Rooms-katholiek en voor 12,4% protestant

Geschiedenis

- Het kanton maakte voor 1978 deel uit van het kanton Bern, dat voornamelijk Duitstalig en protestant is.
- De taalkundige en godsdienstige verschillen geven bij een referendum in 1974 de doorslag om een nieuw kanton te scheppen: drie Franstalige katholieke districten kozen voor het nieuwe kanton, drie Franstalige protestantse districten bleven bij Bern.
- Het katholieke Laufental bleef ook bij Bern, maar koos in een referendum in 1994 voor aansluiting bij Basel-Landschaft.
- Het huidige kanton Jura streeft er naar een nieuw kanton te vormen met de protestante drie Jurastische districten die bij Bern zijn gebleven, maar dit op gedicteerde voorwaarden van het huidige parlement van Jura.
- De kans dat de Jurastische districten verenigd worden is klein.

N° 10 Delémont-Ouest

Delémont ± 12.000 inwoners

- Delémont is hoofdstad van het kanton Jura, dat zich in 1978 afscheidde van Bern.
- De rustige plaats bezit wat lichte industrie en is gelegen in een brede vallei, waar de Sorne en de Scheulte bij elkaar komen en opgaan in de wat grotere Birse.
- Deze baant zich hier een weg dwars door de Juraketens.
- Delémont wordt in 727 voor het eerst in de annalen vermeld.
- In de 11de eeuw ging de stad toebehoren aan de bisschop van Bazel.
- Verschillende historische gebouwen en 16de eeuwse renaissancefontein (de Wilde Man, de Maagd Maria, de Leeuw en St. Mauritius) herinneren nog aan de heerschappij van de Bazelse prins-bisschoppen, net als de kromstaf in het stadswapen.
- Er zijn veel 18de eeuwse bouwwerken.
- Het hoefijzervormige Château (1721) met zijn markante drakenspuwers was bedoeld als een klein 'Versailles' voor de bisschoppen van Bazel, die na de Reformatie waren uitgeweken naar Porrentruy.
- Twee van de oorspronkelijk vier stadspoorten staan er nog: de Porte de Porrentruy en de Porte au Loup.
- De Église de St. Marcel met zijn bijzondere toren dateert uit 1764 en kwam zestien jaar na de bouw in het bezit van het schitterende orgel van Arlesheim.
- Het Musée Jurassien met de fontein van de 'Wilde Man' ervoor ligt aan het plein bij het Château en biedt een goed overzicht van de historie en kunst van de streek.
- De directe omgeving van de stad is al zeer aantrekkelijk om te wandelen vanwege de lommerrijke promenades, maar ook tochten van enkele uren zijn bijzonder lonend.
- Even buiten Delémont ligt de bedevaartkapel Notre-Dame-de-Vorbourg op een helling boven de Birse.
- Hier worden begin september feestelijke bijeenkomsten gehouden.

N° 9 Bassecourt

Jura (gebergte)

- De Jura is een gebergte aan weerszijden van de grens tussen Frankrijk en Zwitserland.
- Het is een oud berggebied, waarvan de toppen zich parallel aan elkaar uitstrekken van noord naar zuid.
- Naar het westen verloopt de Jura terrasvormig, aan de oostzijde daalt het gebergte met een hoge, steile wand af naar de Zwitserse Hoogvlakte.
- In het zuiden zijn de hoogste bergtoppen: Crêt de la Neige (1718 m) in Frankrijk, en de Mont Tendre (1678,8 m) in Zwitserland.
- Naar het noordoosten worden de bergen lager. Behalve door bergpassen hebben de lengtedalen verbinding door rotskloven (cluses).

8 Glovelier

Mont-Russelin 3.600 m

7 St. Ursanne

Mont Terri 4.100 m

6 Courgenay

Courgenay

- Is een wat groter plaatsje op de weg van Porrentruy naar de Col des Rangiers.
- Vlak erbij komt de tunnelingang van de snelweg naar Delémont, de 'Transjurane', die omstreeks 1993 klaar zal zijn.
- Bij de oude molen is een wat eigenaardige maar gerieflijke camping.
- Van hieruit kan men via Courtemautruy een wandeling maken naar de steile zuidrand van de Ajoie.
- Dan heeft men een prachtig uitzicht op St. Ursanne, aan de uiterste punt van de Clos du-Doubs.

N° 5 Porrentruy-Est	
N° 4 Porrentruy-Ouest	
N° 3 Chevenez	
N° 2 Bure	
N° 1 Boncourt	

Boncourt ± 1500 inwoners

- Is gelegen bij de grensovergang naar het Franse Delle, waar ook het riviertje de Allaine heen stroomt.
- Op de beboste helling aan de overzijde van het water staat de Tour de Milandre, een uitkijktoren die in 1260-1270 werd gebouwd door de graven van Montbéliard.
- Vanaf 1284 was de toren een leengoed van de bisschoppen van Bazel, evenals het bijbehorende kasteel.
- Dit laatste werd echter voorgoed verwoest door de Franse troepen bij de verovering van de Franche Comté (1674).
- In de heuvel aan de voet van de toren is de ingang naar de grotten van Milandre, die niet voor het publiek toegankelijk zijn wegens wateroverlast.

 N19 > **Belfort**